

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adának vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Üyilttöz oca 15 kr.

Egy észrevétel

a községi törvény 38. §-ra.

(B.) Tizenkét éve immár, hogy az 1871. 18. törvényezik életbe lépett, — bő anyagot nyújtva gyakorlati tapasztalatokban egyes intézkedési helyességének, avagy célszerűtlenségének megítélésére. Az idézett törvény egyik alapintézkedését a képviselőtestületek mikénti megalakítása képezi. — Jól tudjuk, hogy a községi törvénybe is felvett az ugynevezett „virilisek”, t. i. a legtöbb adót fizetés alapján való képviselői tagság rendszere, oly módon, miszerint a képviselői tagjainak fele részét azok képezzék, míg a másik fele részét a választott tagokból álljon.

A képviselői választás alá eső tagjainak választása körül rendkívüli érdeklődés szokott kifejlődni, s akárhány választást tudunk, a hol az érdeklődés s ezzel kapcsolatosan a pártélet sokkal nagyobb mérvű mozgalmat keltett fel, mint akár egy országgyűlési képviselőválasztásnál. A mozgalom természetesen legnagyobb a rendezett tanácsú városokban, melyeknek nagyszámú lakossága, a kifejtett közszellem, sokszor még a politikai, avagy tisztújítási versengés folytán, még pedig a nőknek adott közvetett szavazási jog következtében: nemkülönbség nélkül, — egész virtuozitást fejt ki a korteskedésben s az erre alkalmas jelszavak gyártásában.

Az ilyenmű mozgalom általánossá tételében a községi törvény 38. §-sa teljes mértékben és alkalmas nyújt, s valóban az általános szavazati-jog sehol sincsen alkalmazva ily terjedelemben, mint a községi képviselői tagválasztásoknál, — és itt kintúnt arnyoldalai elég figyelmeztető példaul szolgálhatnak avégre, hogy hatását pl. az országgyűlési képviselőválasztások esetében megítélhessük és a behozatalát pártolók ellenében fordíthassuk.

Mi igen is óhajtuk s elérni kívánjuk, hogy mennél többen részesüljenek az alkotmányos jogok gyakorlásában azok közül, kik szellemi tehetségükkel s elégséges anyagi javak birtokánál fogva erre jogot szereztek. De azt, hogy pusztán egy bizonyos életkor betöltése és csekélységnek mondható kereseti adó fizetésének kötelezettsége mellett a közéletéről, közérdekekről és kötelezettségekről fogalommal sem bíró s azzal nem is törődő tömegek döntsének az ily választásoknál, — határozottan károsnak, demoralizálóknak s fontos érdekek veszélyeztetőjének találjuk.

Az 1871. 18. t.-cz. 38. §-sa ugyanis községi választói jogosultsággal ruház fel minden 20 éves lakost, ha saját vagyonától vagy jövedelmétől a föld-, házjövdelmi-, vagy személyes kereseti adót a községben már két év óta fizeti: a ki azonban személyes kereseti adón kívül egyéb adót nem fizet, csak azon esetben, ha gazdai hatalom alatt nem áll.

Már pedig tudjuk, hogy a napszamosokon kívül, kik az 1883. X. t.-cz. értelmében adómentesek, igen számosan vannak olyanok, kiknek keresetforrásuk oly csekély, hogy a személyes kereseti adón kívül egyéb adóval alig terhelvék. Az ilyenekről tehát fel lehet tenni, hogy kellő szellemi s értelmi erővel nem rendelkeznek, anyagi tekintetben mi biztosítékot sem nyújthatnak, — féltetni valójuk tehát nincs, avagy igen kevés van. És ezek legnagyobb része a városokban csoportosul kereset végett; mert hiszen faluhelyeken, hol a mezőgazdaság a fő foglalkozás, az ily elemek már az életmód egyszerűsége s a kereset csekélysége miatt sem gyűlhetnek össze tömeggé, mint városokon.

Állandó vagyon, biztos jövedelmi forrás, a szellemi képzettség megfelelő fokozata s mindezek mellett az adó kifizetése azon kötelemények, melyeknek igazolt létezését az 1874. 33. törvényezik az országgyűlési képviselőválasztóktól megkívánja. És ime az 1876. XX. t.-cz., mely több törvény-

hatósági joggal bíró várost, mint pl. Abrudbányát, Vizaknát, Gyula-Fehérvárt stb. beolvastotta a törvényhatóságokba. — a cselekvő és szenvedő választási jogosultságot a nevezett és hozzájuk hasonlóan rendezett tanácsú városokban az országgyűlési képviselőválasztási jogosultsághoz kötötte. — Így tehát a rendezett tanácsú városok kétféle rendszer szerint alakítják képviselőiteket, az egyik — véleményünk szerint — igen szűk, a másik pedig tulságos keretben mozognán.

Nem szólunk ezuttal a kis- és nagyközségekben alkalmazható módról, de helyesnek és szükségesnek tartjuk, hogy törvényhozásilag intézkedés tétessék, miszerint a rendezett tanácsú városokban a képviselői tag választási jogosultság azon feltételekhez legyen köve, melyeket az 1874. 33. törvényezik az országgyűlési képviselői választási jogra nézve előír, — a „régijog” czimének kivételével s azon módosítással, hogy az adóbefizetés kötelezettsége a cselekvő választási jognál megszorító feltételként ne szerepeljen. — Továbbá: tartassék fenn az 1871. 18. t.-cz. 38 §. b) pontjának azon intézkedése, miszerint választói jogosultsággal bir minden testület, társulat, intézet és czég, továbbá a nők, ha a községben fekvő vagyonnal bírnak. — Ily módon a város ügyeinek vezetése azon elemek kezébe jut, kik a terheket is hordozzák s szellemi képzettségükkel fogva is a legjobb szolgálatokat tehetik; mindenesetre pedig elkerülhető azon czelszerűtlen befolyás, melyet egyes izgatók, avagy a zavarban halászni szeretők támasztani képesek — az erkölcsi és vagyoni felelősség minden biztosítéka nélkül.

A küszöbön lévő magyar titkos-rendőrség szervezéséhez.

— Közli: K. F. —

II.

A bünygi rendőrség és esendőrség.

A megelőzőleg előadottak szükségképp kötelezőgémme teszik most már teljes képét adni azon rendőri apparátusnak, a mely eltekintve itt-ott csekélyebb gyarlóságaitól, hiányaitól, első sorban hivatott mindnyájunk élet, vagyon, és személybiztonsága felett éberben őrködni, azt minden veszélytől ideje korán megóvni és általában működési területén törvényadta jogait és befolyását oly módon gyakorolni, hogy ez által mig egyrészt a bünt közzelhetlen szigorral üldözi, másrészt minden becsületes állampolgár alkotmányos jogait tiszteletben tartja.

a) Eljárás a község által híresztelt bűneseteknél. Gyakran megtörténik, hogy a község körében egy szándékolt, vagy már elkövetett bűntényről rémesebb-nél-rémesebb hírek terjednek el, melyek nem egyszer száz meg száz különböző variációban jutnak a rendőrség és esendőrség fülébe.

Ime, egy oly esettel áll szembe a rendőrség, mely lehet való is, de lehet koholmány is. Ily körülmények közt, hogy egyfelől tértelenség és tudatlansággal ne vádoltassék, másfelől t. i. ha az eset egyszerű koholmány, nevétségessé ne tétessék, a legtapintatosabb eljárás és a legnagyobb ügyesség alkalmazandó, mert jelen esetben csak is ez vezet, czélhoz és épen ily kritikus helyzetben nyílik alkalma a jó rendőrségnek életképes és tökéletes voltát bebizonyítani. Jelen esetben ugyanis első sorba azonnal és feltűnés nélkül a forrás puhatólandó ki (ezt némely államokban a titkos rendőrség végzi), a honnan a hír eredt és ha ez megtörtént, igen könnyű lesz a hír való- avagy valószínűtlen voltának megállapítása, a további lépések aztán ehhez képest fognak megtétni.

Amerikában, a dinamit hazájában, nem ritka tünény, hogy a rendőrség elkövetett nagyobb szabású bűntények híresztelése folytán a legkeményebb próbára tétetik és csak igen-igen ritka eset, midőn sikerül őket a dinamitos összeesküvőknek felültetni. Hazánkban, mely most még hála a Gondviselésnek, dinamit-hősökkel nincs megáldva, az államrendőrség még mindig nem kielégítő szervezete miatt az amerikaihoz hasonló dinamit próbák

által egy semmivé tétetnék, hogy munkát adna, a mig hullájokat egyenként abban a 15—20-000 pinze-lakásban összeszednék, a melyek szép fővárosunknak diszére épen nem válnak.

Két év előtt történt Amerikában, midőn az ir-mozgalmak főkolompissai ott tartották titkos gyűléseiket, hogy egy szép napon 14 titkos rendőr jelent meg Angliából a főkolompissok által szélnek eresztett azon híresztelés közzelkeztében, mintha a bostoni kikötő közelében lévő őrházban Angliát nagyon is érdeklő titkos gyűlések tartának, hol egyszersmind merénylet tervezetik több magas állású angol lord ellen is. A titkos rendőrök különböző állózetekben jöllehet a legnagyobb ügyességgel közeli tették meg az őrházat, de vesztükre, mert a dinamitos összeesküvők által ott összehalmozott dinamit vezető villanyos sodrony segítségével meggyújtott s ők mindayáján légbé röptettek, ugy hogy össze-vissza rocsolt hullájokat is alig lehetett megtalálni.

Igy tudta meg Anglia, hogy nemcsak neki, hanem az Ir-ligának is kitűnően szervezett titkos rendőrsége van. Ezen eset után Anglia még nagyobb tökélyre emelte rendőrségét, ugy hogy ma már nem igen járnak túl az eszén a dinamitos összeesküvők. Egy ügyes, eszes és tevékeny angol rendőr fizetése a jutalmazásokkal együtt évenként 2—3, sőt 4000 frtra is felmegy, s ily anyagi jólét mellett természetesen meg is van az eredmény. Hát a mi életünk és vagyunk őrei hogy vannak fizetve? arról restellem is szólni, de a szembeszökő különbség kedvéért megteszem. Nálunk vidéken egy községségs rendőrszolgá, városi hajdu s tudom is én mennyi mindenféle elnevezés alatt ismeretes rendőr, ha 200—250 frtot kap évi fizetés fejében, az már sok, mi természetesebb, mint az, hogy a mily gyarló a fizetés, olyan gyarló maga a rendőr egyénisége is s még olyanabb a szolgálát, melyet teljesít és a melyről természetesen dunsztja sincs, h egymikép kell és lehet azt tulajdonképp jól teljesíteni. Szomorú, de igaz, így van ez országszerte. Egyedül a csendőrségi intézmény az, a mely hivatásának teljes tudatával bir és kötelesség érzetét ismer; ámde ezen testület tagjai sincsenek sokkal jobban fizetve s így természetesen az anyag sem lehet oly kitűnő, mint a milyenből ezen testületnek magát szükségképp kiegészíteni kellene. Van azonban kilátás, hogy e bajok hovatovább az irányadó körökben is felismertetnek és orvosolva lesznek.

b) Eljárás névtelen feljelentéseknél.

Gyakori eset, hogy névtelen levelekben, vagy hírlapokban ismeretlen egyének által egyesek ellen a legsúlyosabb bünyádi feljelentések tétetnek, sőt nem egyszer közzelkeztetnek álló egyének ellen a legképtelenebb vádak emeltetnek.

Írásbeli feljelentéseknél felette nehéz annak íróját kinyomozni, mert rendesen vagy azon eset forog fenn, hogy az író kéziratát elváltoztatta, vagy pedig az, hogy a feljelentés megírására egy gyermek használtatott fel. Ily esetben, nehogy az író puhatólása feltűnés okozzon, egyidőre a feljelentést tárgyzó névtelen levél félre teendő és megörzendő, ellenben az abban felhozott oly vádak teendő azonnali vizsgálat tárgyává, a melyeket feltűnés nélkül lehet felderíteni, illetve azokuak alapos voltát, avagy alaptalanságát minden kételyt kizárólag meg lehet állapítani, ha ez megtörtént, akkor a névtelen levél íróját sem lesz nehéz kitűdni, ismeretesek lévén már a belső okok, melyek a névtelen feljelentésre alapul szolgáltak.

Hírlapokban közzé tett bünyádi feljelentéseknél még nagyobb vigyázattal kellvén eljárni, egyedüli leghelyesebb eljárás a lap illető számát az illetékes kir. ügyésznek beküldeni, mivel szemben a szerkesztő közzelkeztetve van a feljelentő nevé megmondani, mivel ellenkező esetben rágalmasz elősegítése és abbani részességért kereset alá (sajtó perbe) fogható.

Számtalan oly eset is fordul elő, midőn maga a feljelentő nevének titokban tartását kéri a rendőrségtől, nehogy vádolt később rajta bosszút álljon. Ilyen esetben a rendőrség titoktartásra annyival is inkább közzelkeztet, mert csak is így remélheti, hogy minden becsületes ember hozzá bizalommal közzelkezték és félelmét, aggodalmát avagy más fontos észleleteit minden tartózkodás nélkül közzelje.

c) Eljárás rendes feljelentéseknél.

A közbiztonsági hatóságok közzelkeztetnek minden felje-

lentést, ha annak alapos voltáról teljesen meggyőződtek, magukévá tenni és az ekként tudomásukra jutott bűneseteket minden kétséget kizárólag felderíteni s a tényállást az illetékes büntető bíróságnak haladéktalanul bejelenteni, esetleg a büntetést letartóztatni és átadni.

Minden egyenes feljelentésnél a feljelentő személyisége veendő első sorban és különösen szemügyre, mert igen gyakran egészen ismeretlen, más vidéki egyéniségek tesznek figyelemre méltó fontos feljelentéseket, melyeknek ép úgy nem szabad azonnal hitelt adni, amint nem szabad a feljelentett büntetést kicsinyíteni. Sőt nem ritkaság a sem, hogy maguk a bűn elkövetői teszik meg a feljelentést egy tényleg elkövetett bűntény iránt, hogy ezáltal a rendőrséget tévútra vezessék, magukat pedig minden gyanúsítás ellen biztosítsák, a mi már igen sok gazembert megmentett a jogosan megérdemelt büntetésétől és csak később a büntetendő cselekmény elvégzése után jött napfényre e gazok turpissága és a rendőrség (ezzel együtt természetesen a büntető bíróságnak is) félrevezetése.

Egyszóval ily feljelentéseknél a legnagyobb személyi ismeretre, ügyes és leleményes eljárásra van szükség s míg a feljelentő személyazonossága, megbízhatósága kitűnő, a feljelentőt nem szabad elereszteni.

Egy ily feljelentés alkalmából nem tartom érdekeltenek egy, a közelmúltban nagy szenzációnak keltett rejtélyes bűntényről említett tenni, melynek elkövetője maga a feljelentő volt és a mely bűntény sikeres felderítése csakis az illető közbiztonsági közeg rendkívül tapintatos fellépésének köszönhető.

A n i csendőrségi állomásra múlt év január havában egy oláh paraszt azon jelentéssel állított be, hogy ők N. N. x i lakóssal az y i országos vásáron voltak, honnan midőn estefelé a V. . . . i erdőn keresztül hazafelé mentek, 10 fegyveres rabló által támadtattak meg, ők futásnak eredtek, mi közben a rablók tüzelni kezdtek reájuk s társát az alkalommal egy golyó hátba találta, a ki holtan rogyott össze, ő is csak gyors futással menthette meg életét. Ez volt röviden a feljelentés, melyet akkor a lapok is szőhíven közöltek.

Az őrsparancsnok soha sem látván a feljelentőt, feljelentésének sem adhatott teljes hitelt, de neve és személyazonossága felől sem szerkeszthetett volna egyhamar kellő felvilágosítást, mivel illetőségi helye sokkal messzebb volt, mint a rablói támadás színhelye. Ezen körülmények teljes figyelembe vétele után az ügyes és leleményes őrsparancsnok gyorsan kész volt tervével, t. i. a feljelentőt semmi áron szabadon nem bocsátja addig, míg a helyszínén a kellő nyomozásokat meg nem ejti; ez okból két csendőrt négy-szemközt utasította a feljelentőt visszatérteig a legéberebb felügyelet alatt tartani, míg a feljelentőt távozása alkalmával azall nyugtatta meg, hogy csak a községi bírósághoz megy és mindjárt visszatér, feljelentését jegyzőkönyvre veszi, addig is legyen türellemmel.

Az őrsparancsnok a helyszínére sietve, ott csakugyan feltalálta a hátba lőtt N. N. hulláját és annak alaposabb megtekintése után koponyáját is behasítva találta fejse csapás által. A hullá szebei és bőrvései üresek voltak, ki volt rabolva. Az őrsparancsnok hasztalan kutatta fel az egész tájéket a nagy hóban, ott nemcsak nem léteztek rablók, de összesen csak is két férfi lábnyomai voltak láthatók. Ámde a hullá bűzhődöt arra is meggyőzte az őrsparancsnok, hogy a rablójlikosság nem a feljelentő által mondott időben, de napokkal azelőtt kellett hogy megtörténjék. Mindezekből most már az őrsparancsnok azon alapos feltevésre jött, hogy a rablójlikosság nem lehet más, mint maga a feljelentő; ennél fogva az illetékes bíróságot rögtön értesítette, egy csendőrt a hullá őrzetére hátra hagyta, ő pedig lóra kapva egyenesen feljelentő községébe ment, annak házában szigorú házmórást tartott s a ház padlásán elrejtve megtalált egy élő töltő egyszővű pisztolyt, melynek csőve még egész kormos volt, mint lövés után, továbbá a ház gerendái közt elrejtve egy baltát, melyen a rászáradt vérfoltok láthatók voltak és végül egy szuszék alatt elrejtve egy egészen véres inget, melyet a rablójlikos tettenek végrehajtása alkalmával viselt; egyidejűleg az is kiderített, hogy feljelentő az előtt való nap otthon járt késő este, de hazulról már hajnalba eltávozott. Most már ki volt derítve a rablójlikos kiléte, csupán az elrablott pénzösszeg mennyisége és hová rejtése volt még ismeretlen.

Az őrsparancsnok, birtokában a bűnjelvényeknek visszatért állomására a feljelentőt újabb kihallgatás alá fogta, de ez most is csak az általa kigondolt mesét adta elő, hanem midőn az őrsparancsnok a pisztolyt, a véres baltát és véres inget neki felmutatta, a rablójlikos egész testében megrázkodva összerogyott; nagy bűnének tudata és az, hogy őt ily váratlan módon esellel ejtették kelepczébe (a zsandárok), okozták nála ezt a szokatlan ellágyulást. Az ekként lépre került rablójlikos ajultságából magához térve a rablójlikosságnak egyedül általa történt elkövetését nemcsak trövedelmesen bevallotta, hanem azt is megmondotta, hogy az áldozatától elrabolt 420 frtot, egy vászon zacskóba kötve, kertjében egy odvas fába rejtette el, hol az később az őrsparancsnok által hiány nélkül csakugyan fel is találtatott.

Ime egy tanulságos eset a gyakorlati életből, mely-nél igazán betelik e régi jó magyar közmondás: „többet észszel, mint erővel!” sőt a jó rendőrnek még ama közmondás is mindig szemé előtt kell hogy lebegjen: „ne hidj még az ingednek se!”

(Folytatás köv.)

Városi képviselői közgyűlés.

Nagy-Enyed városi képviselői közgyűlése folyó hó 3-án tartott rendes közgyűlése a város életére nézve fontos kérdések felett tanácskozott és jött megállapodásra.

A közgyűlést elnöklő polgármester Kovács Gyula a tárgysorozat főlvétele előtt bejelenté, hogy a szeptember 16-án megtartott rendkívüli városi közgyűlés határozata értelmében a kiküldött városi küldöttség megjelent az erdélyi ref. státus halhatatlan emlékü püspöke Nagy Péter koporsója mellett s arra Enyed város nevében eserkoszorút tett s azután 19-én a nagy halott porait elkísérte a temetőbe. Ezen elnöki bejelentés tudásul vétetvén, az érdekes tárgysorozat letárgyalása több leiratok felolvasásával és tudomásul vételével kezdetét veszi.

Közgyűlés nagy megnyugvással értesül, hogy a megyével közösen épített honvédelmi ügye elvégre annyiban végleges és kielégítő megoldást nyert, mennyiben a nagyméltóságú honvédelmi miniszter és építők között olyan bérleti szerződés kötött, mely szerint a magyar állam kötelezi magát, hogy a laknyát 25 egymásután következő évekig bérben megtartja és katonai elszállásolási célokra felhasználja évi 4800 frt lakbér fizetése mellett, mely lakbérösszeg a körülmények szerint minden ötödik évben fennebb emelendő vagy alább szállítandó.

Ezen szerződést közgyűlés jóváhagyólag tudásul veszi és a szerződési irat egyik példányát megőrzés végett tüzetmentes szekrénybe elhelyezni határozza. Tudásul vétetett városi főorvos dr. Winkler Albertnek aziránti nyilatkozata, hogy a néhai dr. Váradi Sámuel-féle hagyaték megnyitása tárgyában a város közönsége ellenében megindított s nagy visszatetszést okozott perét visszavonja.

Miután a városi közigazgatási testület ez év folytán szabályszerűleg megfog újítani, ez okon szükségessé vált, hogy az ezelőtt 6 évvel készült városi szervezeti szabályzatot a gyakorlat által szükségesnek mutakozó némely módosítások megtéessenek. Az erre vonatkozó javaslat elkészülvén, a gondallal összeállított munkálatot a közgyűlés tárgyalás alá vette.

Ezen javaslat a gazdasági tanácsosi állomás törlését hozza javaslatba, miután az ehhez beosztott teendők jövőre a többi tisztviselők ügykörébe, jelesen az erdősebbe, nehézség nélkül beosztathatók. Javaslatba hozza továbbá, hogy az aloldalis, valamint az adópénztár kezelése egy pénztárnokra bizassék az ügykezelés elégséges személyzet adatán melléje sat. A polgármester fizetését az eddigi 1000 frt helyett 1200 frton, az első tanácsosét 800 frt, főjegyző 700 frtra, pénztárnoké 700 frtban ajánlja megállítani.

Közgyűlés a szervezeti szabályzat módosítására nézve a bizottsági javaslatot egész terjedelmében elfogadja azzal a csekély módosítással, hogy a városgazda fizetését a javaslatba hozott 360 frt helyett 400 frtban, a város szolgálatát a 150 frt helyett 180 frtban állapítja meg.

Élnék vitát keltett a v. főorvosi állomás fizetésének megállítása, illetőleg az állomás újja szervezésének kérdése. Ugyanis javaslatba hozatott, hogy a meglévő városi főorvosi állomás tartassék fenn továbbra is az eddigi 400 frt évi fizetéssel. De tekintettel azon körülményre, hogy a városon veszélyes járványok adhatják elő magukat, mikor egy városi főorvos nem elégséges, a közegészségügyi szolgálat érdekében állitassék fel még egy főorvosi állomás, mely tisztét a dr. Váradi fele alap megnyitáig teljesítse díj nélkül, az alap megnyitásával pedig a végrendelet értelmében élvezzék az alapítvány azon előnyeit, melyekben végrendelekező intentioja a városi phisikust részletelni óhajta, ezzel szemben ajánltatik az egy főorvosi állomás további megtartása oly formán, hogy a főorvos díjja az alap megnyitáig legyen 400 frt, az alap megnyitása után pedig 200 frt.

Ezen két javaslat mellett felmerült azon javaslat, hogy 2 orvosi állomás létesitessék egyenlően 300 frt fizetéssel, míg a 4-ik javaslat tevő a főorvos jelenlegi fizetésén kívül a Váradi-alapítvány jövedelmét is oda adatni javasolta. Az első indítvány mellett Török Bertalan, a második mellett dr. Kovács Ödön emelte fel szavát, s főleg a két kérdés körül csoportosultak a pro et contra érvelők s a módosítványok. Sajnálattal kell jelezni, hogy a fiskális szempont érvényesült, miután azok, kik a 4-ik indítványt pártolták, sokat akarva nyerni, érdekeltségből az első indítvány ellen szavaztak, a 2-nál pedig kisebbségben maradtak.

Szintén szavazattöbbséggel azon ajánlat is mellőztetett, hogy a szervezeti szabályzatban eddig használt „a városi fő és alorvos” elnevezés helyett jövőre ezen elnevezés használtassék: „első és második orvos.”

Közgyűlés tagjai az ezen tárgy felett történt hosszas jobbra és balra szavazásban kifáradva, aztán meg az idő előhaladtsága miatt is a tárgy sorozatban fölvetett többi ügyek letárgyalását a d. u. 3 órakor folytatólagosan tartandó gyűlésre halasztotta.

A d. u. 3 órakor megnyitott folytatólagos közgyűlés első tárgyát az 1885-ik évre szóló városi költségvetési előirányzat megállítása képezte. Erre vonatkozólag örömmel jelezhetjük, hogy Nagy-Enyed városi közpénztára, daczára annak, hogy a közelebbi években nagymérvű középítkezések vitettek véghez; daczára annak, hogy jelentékeny kiterjedésű fekvő birtokok szereztettek a város részére; daczára annak, hogy mindenre mi szükséges a kellő fedezet az előirányzatba felszokott vétetni, sőt még a tisztviselők fizetése is némileg emeltetett, az előirányzat néhány száz forint pénztármaradékot képes felmutatni.

Ezen öröndetes jelenség oka abban található fel, hogy az újabb időkben városunk bevételei és kiadásai folyton a legszigorubb lelküismeretességgel kezeltettek és ügyeltettek fel, a jövedelmi források nagy gondnal és hűséggel nyitattak meg. Ezen eljárásnak köszönhető, hogy két évtizednél kevéssel több idő alatt a városi közjövödelmei épen megnégyszereződtek a nélkül, hogy a polgárság községit rovatlan czímen csak egy krajczárt fizetne a városi közpénztár javára. Ezt a körülményt jó lenne figyelemre méltatni azoknak a t. képviselő uraknak, kik a takarékoskosságot elveve élénkséggel hangoztatják akkor is, mikor ennek hangoztatására épen semmi szükség, mintha a takarékoskosságot elve egyedül csak az ők bölcsességük volna. A takarékoskosságot bizonyos határig szükséges és szép, de ha ez túl van hajtva csuf és káros még az egyes emberek életében is, annyival inkább a haladó idők igényei szerinti haladásra hivatott városok életében.

Közgyűlés a költségvetési előirányzati javaslatot csekély módosítással magáévá teszi.

Miután az új ipartörvény, melynek célja az ipar terén elharapódzott nagymérvű visszaélések korlátozása s alkalom szolgáltatás arra, hogy a solid iparos képzettségű és szorgalmas munkássága után megélhessen s önhibáján kívül, a léha schwindlerkedés áldozatával ne lehessen, f. évi október 1-jével már életbe lépett, ez okon némely iparágban a város területén leendő gyakorolhatására nézve a szükséges szabályrendeletek megalkotása szükségessé vált.

Közgyűlés az elkészült szabályrendeleti javaslatokat egyenként tárgyalás alá vevén, mondhatni vita nélkül megállítja.

A városi képviselő választott tagjai felerésben ez év folytán új választás alá jöven, szükségessé vált a városi képviselői jogosultsággal bíró polgárok névjegyzékének átvizsgálása és megállítása. Ennek elintézése egy a tanács és a közgyűlés tagjaiból összeállított bizottságra bízatik. Itt föl kell említenünk, hogy az október 2-án tartott előtervezleten Török Bertalan városi képviselő ezen tárgyalás kapcsolan azon igen életre való eszmének adott kifejezést, hogy a városi képviselőtegyen felterjesztés: aziránt, miként a fennálló községi törvények alkotmányos uton módosittassanak oda, miszerint jövőre városi képviselői választási jogosultsággal csak az olyan polgárok bírhasanak, kik ezen szép, a községek életére és fejlődésére nézve igen fontos jog gyakorolhatására nézve egy anyagi, mint szellemi képzettség és erkölcsi magaviselet tekintetében méltók. Az értekezlet ezen eszmét megérdemelt figyelemre méltatta s Török Bertalan képviselőt felkérte, hogy erre vonatkozó indítványát a közgyűlésen a maga rendén tegye meg, azonban úgy látszik, hogy a képviselő ur jónak látta ezen indítványa megtételét egy más közgyűlésre halasztani. A legtöbb adót fizető városi polgárok névjegyzékének elkészítésével közgyűlés szintén egy bizottságot bíz meg.

A számvevő bizottság előadója dr. Winkler Albert előterjeszti, miszerint volt városi pénztárnok farczádi Sándor Miklós számadásai teljesen rendbe hozattak s a mutakozott hiányok volt pénztárnok által kiegyenlítették. Tudásul vétetik.

Elnöklő polgármester aa. előterjeszti, hogy a néhai Sándor Elekné szül. Kósa Anna hagyatéki ügyének letárgyalása végre, valahára végét érven, szükségessé vált, hogy a képviselő ezen hagyatéki ügyben véglegesen nyilatkozzék.

Közgyűlés a hagyatéki ügy letárgyalására vonatkozó elnöki előterjesztést öröndetes tudásul veszi s tanácsot utasítja, hogy ezen hagyatéki ügyben, a korábban történt közgyűlési megállapodások és a végrendelekező intentioja értelmében járjon el.

A szűretelés idejének megállitását a közgyűlés rosz kedvel és a hívös, mondhatni hideg idő hatása alatt dideregve, a városi tanács bölcsességére bizza.

Ezzel a város életére nézve nagyfontosságú ügyek letárgyalása véget érven, közgyűlés bezáratik és a közgyűlés tagjai a polgármestert elítelve szétszórtak.

A közgyűlés végeztével a városi közegészségügyi bizottságnak volt rövid ülése. Ezen ülés megtartására okot azon közülmény szolgáltatott, hogy Schneider lutheránus káutortanító családjában egy skarlátos eset merült fel.

A kö
ményre, h
tal megtám
igy a beteg
elharapózh
folyó októb
tanító ur e
szinőség sz

Az ázs

Övi
intézkedése
rint, mint
tására vona

A kö
közlekedésr
terjedelmü
denki óvak
eső bár eg
csapatokkal
hogy ők m
zöttek-e. M
pontjai u.
szálló helye
tése fölött
tatkozik, m
halottvirras
naponon k
így lehet é

Közr
dalmi rend
leghatalmas
közönség, n
az utczákro
szemétdom
hogy az ár
sohase állit
nittelessék.
gödörkébe v
ez megszün
gödörök és c
vezetett viz
talaja, fala
nemtek, ág
mosottak le
sakodás és
retele méltá

Fertő
szokott küld
matlaná te
csak pusztá
azaz nemesa
ledte előtt,
choleraanyag
ségben.

Fertőz
szolgáló úrsz
a betegek á
beszennyez
ról hozott e
végre a hull

Az ür
gek ürüleke
lenítő szert
melyből 1 r
sav 1 rész
melyből 3—
savból. Az
fertőtlenítet

Magu
járvány köz
ként 2-szer,
lentkeznek.

Minde
carbolsavas
tandó megfe

Hoi p
lenítő szer
száraz porba
faszépporral
ven behintet

A be
lenítése. A
5 százalékos
licznak olda
sonéra mér
csak lehet
bololdal
ásó nyomra
raz földdel
eczetel vag
a szoba nyi

A közegészségügyi bizottság, tekintettel azon körülményre, hogy a lutheránus iskola helyisége a scarlát által megtámadott tanító családjával egy fedél alatt van s így a betegség az iskola növendékei között igen könnyen elharapózhatik, kimondja, miként a helybeli luth. iskola folyó október hó 17-ig tartassék bezárva, mely idő alatt a tanító ur családjában fölmerült scarlátos eset mind valószínűség szerint lefog járni.

Az ázsiai cholera népszerű ismertetése és óvszabályai.

(Folytatás.)

Óvintézkedések. A cholera elhárítását célzó intézkedéseket óvszabályok határozzák meg, melyek a szerint, mint az egész közönség vagy egyes ember megtartására vonatkoznak, közősek vagy személyiek. Amazok:

A közlekedés szabályozása. 1. Első sorban a közlekedésre vonatkoznak. Egész országoknak vagy nagyobb terjedelmű vidékeknek teljes elzárása lehetetlen lévén, mindenki óvakodjék attól, hogy részlepte helyekkel, innét érkező bár egészségesnek látszó jövevényekkel, átvonuló hadcsapatokkal tartósan érintkezze; mert sohase tudhatni, hogy ők maguk vagy a velük hozott tárgyak nem fertőzöttek-e. Mi végből a közlekedés hálózatainak egyes csomópontjai u. m. hajózási, vasuti állomásoknak, vendéglőknek, szálló helyeknek tisztán tartása, árnyékszékük fertőtlenítése fölött örködni kell. Helyben, a mint egy-két eset mutatkozik, minden féle csoportulás, vásár, bucsutartás, sorozás, halottvirrasztás, minden népes összejövetel, legfőképen ünnepeken és halottas háznál, azonnal beültassanak. Csak így lehet községet és vidéket a járvány terjedésétől megóvni.

Közrend és tisztaság. 2. Köztisztaság a társadalmi rend és jólétnek ismérve és a cholera terjedésének leghatalmasabb ellenszere. Arra törekedjenek egyesek s a közönség, még pedig a járvány kitérését megelőzőleg, hogy az utcákról, udvarokból, kutak mellől minden korhadó szemétdomb, állati hulladék, bűzhódó töcsa eltávolítások; hogy az árnyékszék, melyek lakások és kutak mellől sohase állítandók, rendesen kitisztassanak és fertőtlenítsenek. A hol az emberi vagy állati ürülékek nyílt gödrökbe vagy nyílt utcai csatornába vannak vezetve, ez megszüntetendő; vagy ha ez kivihetetlen, akkor ilyen gödrök és csatornák ismételtén kiürítendők és bőven bevezetett vízzel kiöblítendők. A lakás kimeszelt, szellőzött, talaja, fala lehetőleg száraz legyen. A tetest fedő fehérneműk, ágylakások, ruhák gyakrabban változtassanak és jól kimosottak legyenek. A bőr tisztaságát, épségét gyakori mosakodás és fürdés által kell fenntartani. A tisztaság szeretete méltán isteni tisztelet mellől soroztatik.

Fertőtlenítés. 3. A choleraerget tartalmazni szokott különféle tárgyakat fertőtlenítés által kell ártalmatlanná tenni. De hogy ez ezéjének megtehető és ne csak pusztá önámítás legyen, kellő időben kell alkalmazni, azaz nemcsak járványkor, hanem már jóval annak közlede előtt, mind arra kiterjeszteni, mi gyaníthatólag a choleraanyag fészkeül szolgálhat, végre elégséges mennyiségben.

Fertőtlenítés tárgyai: az ürülékek, ezek felfogására szolgáló ürítések, edények, gödrök, csatornák, csövek stb.; a betegek ágy- és ruhajelvénye, ágyszalmája, a butorok, a beszennyezett szobáknak földje, fala, netán gyanus helyről hozott élelmi és árucikkék, a bemocskolt ivóvíz és végre a hullak.

Az ürülékek fertőtlenítése. A cholera betegek ürülékei oly edénybe fogassanak fel, mely a fertőtlenítő szert tartalmazza. Ilyen fertőtlenítő szer a vasgálicz, melyből 1 rész 10 rész vízben oldatik fel, továbbá a carbolsav 1 rész 20 rész vízben oldva, vagy carbolsavas méz, melyből 3-4 olyan mennyiség kell, mint a tiszta carbolsavból. Az így vegyített ürülékek a már előzetesen jól fertőtlenített árnyékszékbe öntetnek.

Maguk az árnyékszék és egyéb üríték-gödrök a járvány közledeivel kiürítették; azontul legalább hetenként 2-szer, ha pedig a községben már choleraesetek jelentkeznek, minden napon fertőtlenítendők.

Minden lakóra 4 dekagramm vasgálicz, 2 dekagramm carbolsavas méz vagy 0.5 dekagramm carbolsav számítandó megfelelő mennyiségű vízben feloldva.

Hol pusztá föld szolgál ürítő helyül és tán fertőtlenítő szer nincs kéznél, ezélszerű az ürítékeket naponta száraz porhanyó földdel vagy fűrészporral, mésszel, kő vagy faszénporral vagy pedig ezen anyagoknak keverékével bőven behinteni.

A beteg szobájának a butorának, fertőtlenítése. A beteg által használt ágy és fehér ruha előbb 5 százalékos carbollódatban, langyos lugban vagy fehér gáliczoldatban (1:20) áztattatik, nehogy ennélkül a mosonéra mérgező hatású legyen. Nagyobb bizossággért, ha csak lehet, elégettetik. A kiürült szobának padlózata carbollódatval vagy eezettel felmosatik, a padlóalannak földje ásó nyomra kiásatik, carbolsav oldatával leöntetik és száraz földdel töltetik fel. A falak bemeszeltetnek. A butorok eezettel vagy szintén carbolsavoldattal mosatnak. E közben a szoba nyitott ajtón és ablakon át szellőztetik.

Az ivóvíz fertőtlenítése. A hol az ivóvíz gyanus természetű, ott ezélszerű azt felforraltani, lehűlés után levegővel összerázva inni.

Közös kutakból nem tanácsos házi edényekkel meríteni vizet, hanem a kuthoz rögzített és tisztán tartandó vedrek használandók.

Ha közös kutból ivók közt tömeges megbetegülés mutatkoznék, megvizsgálandó, nincs-e közelében emésztő gödör, árnyékszék, bűzhódó töcsa, melyekből beszívargás történhetett. Az ilyen kut lezárandó.

A hulla fertőtlenítése. A hulla azonnal oly koporsóba tétetik, melynek hézagait szurokkal beöntve; lezárás előtt carbolsav oldattal locsolatik le, vagy vasgáliczporral hintetik be; s ha külön szobába nem helyezhető, halottas kamrába szállittatik, kivitele mindig szekeren történvén. Ezélszerű az említett koporsók készen tartását, községileg, valamely megbízható iparosra bízni.

A hullának hosszabb ideig való eltartása ragályozás veszélyével jár és azért a temetés legezélszerűbben a halál utáni napon történik.

Vészlepte házak fertőtlenítése. Hatóságilag kiürített rendelt lakások kénnel (bűzőskő) gőzöltetnek, mely látszóba rakott égő parázsra hintetvén, a szoba közepére helyeztetik és ajtó, ablak háromszor 24 óráig zárva tartatik; 5-6 napi szellőztetés után a fal kívül-belül levakartatik s a padló és a butorok ismert módon fertőtlenítetnek.

(Vége köv.)

CSARNOK.

Jelenet a mézeshegyekből.

— Igaz történet. —

(Vége)

Parajdi Albert különben szorgalmas és becsült tisztviselője volt megyéjének, ki nejét igazán szerette, de sok máshoz hasonlóan megszokta az estéket a házon kívül tölteni és ebben éppen nem látott semmi igazságtalanságot nejevel szemben, mert ő otthon alatt oly helyet értett, a hol eszik, iszik és alszik az ember addig és annyit, a mennyit akar, a hogy körülményei megengedik; szóval házat olyformán magánfogadónak tekintti, melynek fogadósnéje: neje, és ha a számolásokat kiegyenlítő, költelmét megtevé — mivel sem tartozik egyébbel.

Bár gyakran kérte őt neje, hogy maradjon otthon, de soha oly eredménytel. mint ma. Sejtelme sem volt Albertnek, mennyire nyugtalanítá nejét. Visszatértek mindig vidám és elégtelnek látván őt, meg volt győződve, hogy neje teljesen boldog s mi kívánni valója sines.

Végre eljött hétfő este és Albert szavát férfiasan beváltá. Ilona felöltözködés és elment. Albert otthon maradt.

— Mit fogsz tenni távollétem alatt? — kérdé neje.

— Hát majd olvasok, zenélek, szóval mulatom magamat.

— Szép. A rendes időre itthon leszek.

Ilona elment és férje magában maradt. Volt igen érdekes könyve, elkezdte azt olvasni; — olvasott egész 8 óráig, akkor elkezdett unatkozni és kezdé óráját nézegetni. Ma nem tetszik neki oly érdekesnek a könyv. Itt is, ott is talál helyeket, melyek nejeének minden bizonynyal fogának tetszeni, mint ő hívé, és akaratlanul fölnegett, hogy majd felolvassa neki, de — nem volt kinek. Félkilenczkor fölkel, a szobában fel s alá járt, rágyújtott, elővette fuvoláját, eljátszott néhány kedvenz dallamot, azután elővette a kártyát s elkezdett piquétezni képzelte ellenféllel. Ezután elkezdé ismét sétáját a szobában föl és le, füstöltvén hozzá mintegy gőzmozdony. Végre üté a kilenczet és megérkezik neje.

— No lásd kedves Albertem, itthon vagyok idejére. Hogy mulattál?

— Oh, igen jól, igen jól — felelé Albert. — Nem is gondoltam, hogy oly késő legyen már. Hát te hogy mulattál kedvesem?

— Ah, kittünően, félségesen! képzetem sem volt róla, minő jó egyszer-máskor a házon kívül lenni! Itthon oly hosszadalmas az idő, nemde?

— Hogyan? Nem, azt épen nem mondhatom! Én igen jól érzem magam itthon!

— Örvendek rajta kedves Albertem! E szerint mi mindketten igen jól mulattunk és kellemes kilátásaink vannak reá, hogy az egész hetet ily félségesen fogjuk tölteni.

Midőn Ilona a legközelebbi estén ismét készült kimeneni, ismétlé: „idejére megjövök.”

— Hová megy ma édesem, szabad tudnom? kérdé a férj nyugtalanított árulva el.

— Nő, azt határozottan meg nem mondhatom, — ide-oda is kedvesem, több helyre van szándékom menni.

És Albert ismét maga maradt egyedül otthon, megkísérté szorakozni, de igen nehezen ment. Mindig és ismét az üres székre tévedtek szemei, neje kedves székére, honnan oly kedvesen szokott csevegni vele délebbé után a fekete kávénál, mindannyiszor felmerült e gondo-

lata: vajha ő ott ülne, mily édesen csevegné el vele az estét. Végre üté a kilenczet és hallgatózni kezdett, mikor jön már az ő megváltója. Félóra feszült várakozásban lett el és ő igen izgatott lett.

— Nem, — mondá magában — ily soká még sem kellene elmaradnia.

Amde most már férj uram is önkénytelenül visszaemlékezett arra, hogy mily gyakran maradt ő is tovább ki, mint a hogy ígérte; mit volt mit tennie tehát, mint szép csendesen tűrni és tovább várakozni.

Végre 10 óra előtt 10 percczel megérkezett a várt-va-várt feleség.

— Ma egy kissé megkéstem kedvesem, — igazolá magát a fiatal nő, midőn az órára nézett, — hanem régi ismerősökre akadtam s ilyenkor, tudod kedves férjem, elrepül az idő. Hát te hogy mulattál?

— Kittünően! — felelt Albert. — Csakugyan úgy találom, hogy az otthonlét valami nagyszerű az emberre nézve.

— Különösen ha magára marad az ember! — tévé hozzá Ilona, fűrkésző pillantásokat vetve férjére.

Ez nem válaszolt. Ugylátszik elérte neje csipős megjegyzését.

A másik este, midőn készen volt Ilona az elmenelekre, megcsókola férjét s pillanatil rajta nyugtatá tündöklő szép szemét.

— Hová szándékozol ma menni kedvesem? kérdé Albert, lehetőleg közönyös hangon.

— Józsi bácsiékat akarom ma meglátogatni! felelt Ilona. — De miért nyugtalanodol úgy miattam, mikor biztonságban tudsz?

— Jó, jó!

Midőn Albert magára volt hagyatva, elmélkedni kezdett komolyan helyzete fölött. Nem tudott már sem olvasni, sem zenélni, nem talált semmi szorakozást, mert az a szék, „az ő széke” üres volt; szóval belátta már egész teljességében, hogy az otthonlét társ nélkül csakugyan nem kellemes, sőt mindenekelett unalmas.

Be kell vallanom, — töprengett magában — hogy ily unalomról fogalmam sem volt. Valjon őt is ily unalom környezi, ha itthon van? Lehetégség pedig! Már akkor csakugyan igaza van. Mielőtt nőül vettem volna, boldog volt szerető szülei körében, atyja, anyja, testvérei mindent megtettek, a mit csak kívánt — hm — hm — Föl-aljárt néhányszor a szobában, azután megállt és elkezdett tanácskozni önmagával.

Nem, ezt tovább ki nem álom! Meghalnék ezen a héten! Minden este itthon maradni egymagamra, ez valószínűs rabszolga élet lenne. Mégis ha az én kedves Iluskám itthon volna, akkor igen jól mulatnánk! Minő gyalázatosan unalmas és egyhangú az idő! Pedig még csak 8 óra. El kellene nézni Józsi bácsiék felé és megtekinteni ott van-e? Hanem csak az ablakon át. Megvizsgálatódnám, ha csak kedves arcát láthatnám. Be nem megyek, nem szabad soha megtudnia, hogy férfi lételem én még gyengébb, gyarlóbb vagyok nála, hogy a mig ő heteket, hónapokat élt át ily kínosan és angyali türelemmel, én ugyanezt a kínt 3 estén át ne lennék elég erős kiállni!

A komoly tanácskozmány eredménye végre is a lett, hogy Albert barátunk vevé a kalapját, bezárta az ajtót és ment kémszemlére Józsi bácsiék felé.

Szép világos holdas éj volt, a lég éles és metsző. Albert a sietségben felesége plédjét kanyarította magára s úgy haladt előre jól beburkolva, midőn egyszerre könnyű lépteket hall maga mellett: föltekint — s óh átkozott pléd — feleségét látja megállani, ki azt hívná, hogy plédjét valamely csirkefogónak sikerült ellopni, épen számadásra készül vonni azt, midőn közelebb lépve nagy bámulására férjét ismeri fel.

A szöszgő férj — mint egy rajtakapott gonosztevő — zavarában hallgat.

Ilona töri meg a csendet, természetesen mellözve a fölismérés neveltséges oldalát.

— Hogyan te itt, kedves férjem?

— Igen! — volt a stoikus válasz.

— Tehát te az estéket nem töltöd otthon?

— De igen kedvesem! csupán ma először történik, hogy kijöttem. És most is alig pár percre, hogy egy kis szabad levegőt szívjak. De hová megy te édesem?

— Haza, Albert! Velem tartasz?

— Minden bizonynyal, felelt a férj és karját nyujtva nejeének, hallgatagon haza sétált az ifju pár.

Midőn Ilona kalapját és köpenyét letévé, szokott helyére ülve, az órára pillantott.

— Ma korán jössz haza. jegyzé meg Albert. Az ifju nő mélyen tekintett férje szemébe és rezgő hangon szólt:

— Megakarom mondani az igazat kedves Albertem!

A próbákat megszüntetem. Tegnap és tegnapelőtt csak kibirtam valahogy, de ma már nem. Ha arra gondoltam, hogy te itt magányosan ülsz, azt hittem, hogy okvetlenül haza kell jönnöm. Ez talán nem jól volt így, de a kimenésekből semmi örömem nem volt, az én otthonom csak ott van, a hol te vagy. . . .

— Ha te így szólsz drága Iluskám, felelt Albert, székét szorosán neje közelébe vonva, úgy én is sietek meg-

gyónni neked és elmondani élményeimet. Én sem valék másként az itthon ülésel, mint te a kimenésekkel, ma este csupán azért mentem ki, mert tovább nem bírtam kiállani önkéntes fogságomat. Éreztem, hogy nem ér semmit az otthonlét, ha az ember magára van hagyatva, ha te hiányzol, és csak Józsi bácsiék előtt akartam elmenni, hogy az ablakon keresztül legalább láthassam kedves arcodat s a további kínos próba kiállítását magamra nézve tűrhetőbbé tegyem. Oly sokáig elnéztem türes székedet, hogy szívem fájni kezdett. Ezen szavaknál megcsókolta őt és magához szorította, míg az angyali jóságú nő könyes és mégis igaz boldogságtól ragyogó arcát férje kebelére hajta. Férje tovább folytatta:

— Sokat tanultam e pár nap alatt, többet, mint a mennyit sok ember egész életében tanul. Most már tudom, érzem és értem, hogy jelenléted a napsugár, mely fényt és örömet áraszt e kis házra. Kisértünk meg tébát, miként lehet jól tölteni az estét itthon, ha mindketten együtt vagyunk.

Ilona boldogabb volt, hogyses örömet szavakban kifejezhette volna, hisz lelke mélyéből megértette őt az, kinek egész életét, szerelmét szentel.

A jövő estét mindketten otthon tölték boldogan és vidáman. Albert rövid időn megtanulta, mi édes van a csendes boldog otthon élvezetében, hol a nemesen szerető szív és a hű nő mivelte szelleme ezer meg ezer örömet teremt, midőn a szeretett férj érdekét belső óhajásával egyetértésbe hozza.

Albert ekként rosz szokásából teljesen kigyógyult és belátta, hogy a boldog és vidám együttlét két részen áll, és ha az egyik fél az angyali jóságú Ilona, akkor igen könnyű a másiknak lenni.

Firtosy Ferencz.

VEGYES HIREK.

— **Ferencz napján**, Ő Felsége névünnepe a róm. kath. egyházban ünnepélyes isteni tisztelet volt, melyen a tiszviselői karok s a honvéd tiszti kar megjelent.

— **A trónörökös pár** ő fenségeik görgényi vadászata kitünő eredményt mutat fel; ő fensége már két termes macskót lőtt. A siker az egész társaságot nagyon felélénkítette, úgy hogy Stefánia ő fensége magyar népdalokat énekelt, mi kitűnő lelkesedést keltett.

— **Közzgyűlési meghívó.** Megyénk mlgos főispánjának 240 sz. a. felhívása folytán van szerencsém a megyei bizottság tagjait folyó évi október hó 13-án tartandó rendes őszi közgyűlésre egybehívni. A délelőtt 9 órakor kezdődő közgyűlés tárgyai lesznek: 1. Belügyminiszteri leirat a tavaszi rendes közgyűlés idejének megállapítása tárgyában. 2. A megyei javadalmasítás 1885 évi költségvetése. 3. Igazolól bizottság jelentése, s a legtöbb adót fizető m. bizottsági tagok névjegyzékének előterjesztése. 4. Honvédelmi miniszter leirata a honvéd laktanyai bérszerződés jóváhagyása tárgyában. 5. Honvédelmi miniszter intézkedése a lovatási bizottság alakítása iránt. 6. Közlekedési miniszter intézkedése a m. ludasi vasuti állomáshoz M.-Ludasról vezet út fenntartása végett. 7. Belügyminiszter jóváhagyó leirata a közös pásztoroltatás alatti szőlők stb. ügyében kelt szabályrendeletre nézve. 8. Fellebbezés a Vizakna városi tisztújítás ellen. 9. Fellebbezés az Ábrudbánya városi tisztújítás ellen. 10. Nagylaki rév ügye. 11. Kerpenyesi korcsmajog megvásárlási ügye. 12. Felenyed község kérelme 79 □ öl belső eladása iránt. 13. Alsógáldiak kérelme a 3 havi korcsmajognak a g. kath. iskola javára való adományozás végett. 14. Egészségügyi bizottság előterjesztése a kórorvosok rendszeresítése iránt. 15. Előterjesztés a verespataki j. orvosi állomás betöltése tárgyban. 16. Előterjesztés a cholera esetén szükséges desinfiáló szerek költségeinek fedezése iránt. 17. Előterjesztés a beteg ápolási rovatál kivételése ügyében. 18. Községi szervezeti szabályrendeletek jóváhagyása. 19. Előterjesztés a közmunka szabályzat módosítása tárgyában. 20. Megyei tiszviselők nyugdíj szabályzata. 21. Igazolól választmányi tagok választása. 22. A közigazgatási bizottságba 5 tag választása. 23. Az adófelszámolási bizottságba egy póttag választása. 24. Átiratok: a) Zólyom megye a „Hiv. rendőri közlöny“ kötelező meghozatását elrendelő belügyminiszteri rendelet ellen. b) Kolozsvár város az orsz. képviselő választás alkalmából történt botrány ügyében. c) Torontál megye a cukor és sör fogyasztási adó általánynak a községekre való ráutalása ellen. d) Torontál megye az 1883. X. t. cz. eltörlése végett. 25. Gündöcs Benedek kérelme a honfoglalás 1000-ik évfordulója alkalmából egy „Panthéon“ és Pusztaszeren egy emlék emelése iránt. 26. Csató Lajos felelevenítő kérése Balázsfalván egy telekkönyvi hatóság felállítására tárgyában. 27. Községi költségvetések és zárszámadások. 28. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 24 órával beadatnak, és azon esetleg beérkező sürgős természetű tárgyak, melyeket az október hó 11-én tartandó választmány tárgyalására ajánl. N.-Enyeden, 1884. évi szept. hó 29-én. C s a tó János alispán.

— **Az új országgyűlés** mindkét háza megalakult a szeptember hó 29-én Ő Felsége által történt ünnepélyes megnyitás után. A főrendiház elnöke Szögyényi Marich László, a képviselőházé: Péchy Tamás. A képviselők igazolása berévződött. A megyénkbeliek közül kifogás a br. Kemény Endre megbízó levele ellen tétetett alaki okból, mivel a választási elnök a záridőt kevesebbre tűzte ki a törvényesnél. Ez azonban komolyabb következményt nem von maga után.

— **A nagyenyedi önk. tüzoltó egylet** nsgs dr. Dárday Sándor urnak egyletünk alapító tagjának azon áldozatkészségéért, melylyel egyletünk pénztárát ismételtén száz frt adományával elősegíteni méltóztatott, köszönetét nyilvánítja. Az önk. tüzoltó egylet parancsnokságának folyó ápril. hó 3-án tartott gyűléséből, a parancsnokság.

— **Az alsófehérmegyei kör- és községi jegyzők egylete** f. október hó 12-én vasárnap d. e. 10 órakor Nagy-Enyeden, a megyeház nagytermében évi közgyűlést tart. Erről a t. tagok és érdeklődők a rendes meghívón kívül is értesítettek. Az elnökség.

— **Baleset.** Végh vasuti teherszállító kocsisa, Tövisről Enyedre jöve a lovak közé esett. A nehéz szakér kerekai nyakán mentek keresztül oly szerencsétlenül, hogy a szegény családapa szörnyen halt.

— **Az idel szüret** gazdag termése — fájdalom, nem jut kellő tökéletességre a sanyaru időjárás folytán. Intézkedés tétetett, hogy a szüret f. október hó 27-dike előtt ne kezdessék meg, mit a borvásárlók figyelmébe ajánlunk.

Megjelent és Wokál János könyvarusnál kapható Nagy-Enyeden:

Adam Edmondné. „A Magyarok hazája“, ára 1 frt 60 kr.

Dr. Kresz Géza. „A Tuberculosis és annak pusztítása ellen való védekezés“, ára 40 kr.

Frim Jakab. „A Hülyeség és a hülyeintézetek, különös tekintettel Magyarországon hülyéire“. Segélyszózat a magyar nemzethez, ára 1 frt.

Német-Magyar vasuti szakosztár, szerkesztette görgői és topporzi Görgey István. I. füzet. ára 32 kr.

Bolgár Emil. Költeményei, 1856—1883. Ára 1 forint 80 krajczár.

Báró Eötvös József. Irta Ferenczi Zoltán, ára 60 kr.

Sachez-Masoch Lipót. Beszélyek, fordította B. Buttner Lina, ára 1 frt.

1884. XVII. törvényezikk. Ipartörvény. jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta Fritz Péter. Második a miniszteri életbeléptetési rendelettel, bővített kiadás, ára 80 kr.

— **Ezer magyar népdal zongorára alkalmazva!** A „Magyar Dal-Album“ című egytetemes magyar népdalgűjteményből most jelent meg az ötödik kötet a 801—1000 számú dallamokkal zongorára alkalmazva. E 80 lapból áll, 200 dallamot tartalmazó és hangjegyalaku kötet ára füve csak 1 frt 80 kr, diszkötésben 2 forint 80 kr. Ezen országszerte elterjedt gyűjtemény most már 1000 népdalt közölt, vagyis többet, mint az eddig megjelent összes hasonló vállalatok; átiratai egytől-egyik tetszősek, s ami a fő: a kezdő játszóól kezdve mindenki talál benne tehetségéhez mért zongoradarabokat, mert vállalkozva következnek — a lehető könnyű átiratból kezdve a középnehézségi átiratig, — minden fokozatokban. Ára oly jutányos, hogy alig teszi hasonterjedelmű zeneművek 1/10-ed részét, tehát teljes joggal elmondhatni, hogy e gyűjtemény a magyar népdaloknak egyedüli népkiadása! „A Magyar Dal-Album“ mint az 5 kötetének ára füve 7 frt 80 kr, ugyanaz öt diszkötésbe kötve 13 frt 20 kr. Minthogy a Dal-Albumban csakis a dallamok foglaltatnak, minden kötethez külön szövegkönyv jelent meg „Magyar Daltár“ címl alatt, mely a „Dal-Albumban foglalt 1000 dallam összes szövegeit dallam szerinti rendben tartalmazza, és pedig, minthogy egy-egy dallam több szöveggel is bír: számra nézve mintegy 2000 önálló dalszöveget, vagyis körülbelöl 6000 versszakot. A „Magyar Daltár“ külön is kapható, ára kötetenként 80 kr, diszkötésben 1 frt 60 kr. Részletes árjegyzék mindenkinél ingyen és bérmenten küldetik. Megrendelések legzérszerűbben a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához, Győrbe intézendők.

KÖZGAZDASÁG.

A komlómivélés Német- és Csehországban.

Kispál Sándor, Kis és Nagy-Küküllő megyék közigazdasági előadója, a földmivélés-, ipar- és keskedelemügyi miniszter megbízása folytán a komlómivélés tanulmányozása czéljából Német- és Csehországban tett tanulmányi utjáról a következő jelentést terjesztette elő:

Nem szándékom a komlóültetés legkezdetlegesebb elemeinek beható tárgyalásába becsátkozni; mert ekkor egy szakmunka megírására kellene vállalkoznom, mi a komlóirodalom jelen kifejlett állásánál teljesen szükségfeletti; míg részben a saját praxiom alapján is első sorban mindenkinek azt tanácsolhatom, hogy mielőtt komlókertjében az első kapavágást megtétetné, igyekezzen a szükséges tennivalókat ott, hol a komlóval már régebben foglalkoznak, gyakorlatban megtanulni, mi által sok költséget és fáradságot fog megtakarítani.

A komló Magyarországon legkiterjedtebben Erdélyben, Segesvár vidékén termeltetik. E város a magyar államvasutak vonalán fekszik; az ott tevékenyen működő komló-

egylet minden tagja kész felvilágosítást adni; a város területén fülönféle rendszerű mivélési módokat láthatni, az egylet könyvtárában feltalálhatók a jelesebb szakmunkák, folyóiratok és csakis akkor, ha némi gyakorlati fogalma van, kezdje meg bárki is ezen tagadhatatlan egyik legjövendelmezőbb mezei termény mivélését.

Általános tájékozásul annyit mondhatok, hogy kivéve a belvizes és egyáltalán a vizenyős helyeket, a komlónak minden talaj jó. Legalkalmasabb a televény síkföld, legkevesébb a délnek fekvő oldal.

Próbafurásokkal ki kell kutatni az altalajt, mert legalább 1-50 m. mélységre termő rétegeknek kell lenni.

S miután a komló gyökerét mélyen becsátja, az altalaj semmi esetre sem lehet vízátatlan, annál kevésbbé nem, mert a komlónál az altalaj határozottan nagyobb méltatást kíván, mint a trágyázással javítható felszín.

A talaj minőségére nézve elsőseg adandó a homokos talajnak, mely lehet kevés agyaggal keverve, miután azonban a komlót senki sem termeli oly nagy területen, hogy a mesterséges trágya alkalmazása az ezáltal elérhető természaporulat következtében ne volna elviselhető kiadás, ott, hol a talaj nem nyújt nagy választást, megfelelő trágya alkalmazása mellett kevésbbé jó föld is felhasználható, mert nagyon téves azon felfogás, hogy a komló természet szerint már ugynevezett falánk növény.

Ha agyontrágyázással elkényeztetjük, akkor növényi hajlamát fejlesztjük. de ez, a mint részletesebben elő fogom adni, a termés finomságának rovására történik.

Elengedhetetlen feltétel a talaj 1 m. mélységre való felporhanyítása (rigolozás), mely munkálatnál szükséges, hogy a sáncok aljára legalább 0.10 m. vastag szalmás istállótrágyát tegyünk, még e mellett nagyon ajánlatos, hogy a forgatás megkezdése előtt a beültetendő területet jól megtrágyazzuk érett trágyával, mi a forgatás közben a földdel egybe keveredve, az előtörő gyökszálaknak már az első perczben is tápot nyújthat és elősegíti, hogy a mélyre törő gyökerek elsatnyulás nélkül felkereshessék a sáncok aljába elhelyezett és időközben kellőleg megérett trágyaréteget. Nem mellözhetem el megemlíteni, hogy a Kis-Küküllő völgyében rendkívül kővér televényföldben rigolozás nélkül is lett már komló ültetve.

Jöllehet az első két évben a komló üdesége és hozama semmi kívánni valót sem hagyott fenn, mind a mellett féltő, hogy e komló nem lesz oly tartós, mint rendszeren s ép ezért nem merem ajánlani a forgatás elmulasztását.

Ezek előre becsátása után áttértek a Német- és Csehországban tett komlótanulmányi utamban tapasztaltak ismertetésére.

Általános tájékozásul meg kívánom jegyezni, hogy a különböző helyeken divó mértékek helyett a métermértéket használva, sorban fogom:

- 1. a különféle ültetési,
- 2. a mivélési,
- 3. a száritási rendszereket ismertetni, s végül felsorolom a komlómivélésre általánosan vonatkozó tapasztalataimat.

(Folytatás köv.)

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. okt. hó 2-dikáról. Hectoliter tisztabuza 5 ft 25 kr. Rozs 3 ft 75 kr. Elegybuza 4 ft 50 kr. Törökbuza 6 ft 75 kr, új 4 forint. Zab 2 frt — kr. 100 kilm széna 4 frt 40 kr. Egy kilogramm sertésus 48 kr, marhahus 40 kr, borjúhus 36 kr. berbéshus 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSEG:
DR. MAGYARI KÁROLY.
TÖRÖK BERTALAN. SZILÁGYI FARKAS.
KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint N.-Enyed városában a piaczsor régi városházában, egészben uj

husfüstölőt

rendeztem bé. — Ezen üzlet szakszerű vezetése és rendszere czéljából kitünő bizonyítványokkal ellátott szakegyént fogadtam fel, ki minden e szakmához tartozó husfüstöléseket, ugymint: naponta **friss tormás virsli, sonka, szalvaládé, szalonna, lennyel kolbász** stb. tisztán és izlésteljesen maga végez, melyekért alólirt mindig jóállást vállal.

Árusítók illő árleengedésben részesülnek.

Együttal tudatom a nagyérdemű t. cz. közönséggel, hogy minden e szakmához tartozó megrendeléseket jutányosan és pontosan teljesítek.

Szíves pártfogásért esdekkel:
Hudelistz Mátyás,
vendéglős.

1-3

Sze
N
A KL
a lap
közö
K
Wokál
az el
bér
Kézír
A közs
(B.)
gyűlése
tosabb ér
figyelmün
aránytalan
mint az
igazgatás
tassa nem
hek alatt
kik e ter
sulyosítja
A k
sével ter
is. De am
lik a kö
jelentések
méretekbe
váncsiság
rehajtás
teendőike
pontosan
nyi baját.
A kö
meretekbe
ségi jegyz
jövégzett
tapasztala
tanácsadó
jóindulatá
erélyes k
közoktatás
jölét, —
folytán a
elméket,
S mi
ki veszi l
mindezek